

Rashonden in grootmoeders tijd...

Franse Bulldog 'Jux von Königswinter'

Het duikt onverwacht op: een stapeltje negatieven in een doosje met het jaartal '38 erop. De (amateur) fotograaf die de zwart-wit kiekjes van honden op een tentoonstelling maakt is Arthur Weisz. Hij is in 1903 in Berlijn geboren, vestigt zich in 1932 in Voorthuizen en vertrekt na 1946 naar Brazilië...

'Jux von Königswinter', telg uit een beroemde kennel.

Na lang speuren wordt, aan de hand van showuitslagen in oude tijdschriften, de naam en de locatie van de tentoonstelling gevonden. Het is dan

24 juli 1938 – een zomerse dag – en het is de Kampioenschapstentoonstelling van de K.C. Arnhem, in de tuin van 'Muis Sacrum' in Arnhem.

Er zijn die dag 412 honden ingeschreven, waaronder 5 Franse Bulldoggen, gefokt door twee dames, respectievelijk uit Utrecht en Arnhem.

Kennel „von Königswinter” - Fransche Bulldoggen

Eig^{ende} Mevr. E. DE WITT-KRANTZ - Frans Halsstraat 15 - UTRECHT.

ALEX VON KÖNIGSWINTER
N.H.S.B. 7360. Reg. 50025.

Geboren 15 Juni 1926.
ALMA VON KÖNIGSWINTER
N.H.S.B. 7361. Reg. 50024.

ALICE VON KÖNIGSWINTER
Reg. 50028.

Vader: „Kastor von der Goetzenburg”, N.H.S.B. 6544.

Moeder: „Petra”, N.H.S.B. 7210.

geb. 3 Maart 1925, door „Astor von der Goldstadt”,
mit „Heve von der Goetzenburg”,
„Kastor” behaalde reeds vele prijzen, Spec. prijzen
en Kwalificatie Uitsluitend.

geb. 15 Maart 1922
door „Mahr”, mit „Seppelein”,
Behaalde op de tentoonst. Utrecht en Haarlem 1 Fv.
Kamp. pr. en Ziv. Plaqueette der Boulogne club de Paris.

Kennel „von Königswinter” heeft van tijd tot tijd jonge honden — af te geven —

1926: een advertentie van kennel 'von Königswinter' in het Jaarboek van het tijdschrift 'De Hond'. De hond rechtsonder draagt een 'badger collar'. De kennel van Emma de Witt-Krantz is dan nog in de Frans Halsstraat in Utrecht gevestigd.

DOG?

Niet alle eigenaren hebben ons verteld, welke honden definitief kampioen werden. Wij kunnen dus hier niet volledig zijn, maar wij wensen allen van harte geluk met het behalen van den definitieven kampioenstitel, aldus de kynologisch verslaggever in het weekblad *De Hond*.

Het tijdschrift *De Hond* verschijnt vanaf 1920 en is dan een officiële

uitgave van de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland. Op het kleine, doorzichtige zakje waarin het negatief van deze Franse Bulldog zit, staat alleen maar geschreven: 'Dog?' Zonder verdere aanwijzingen, maar die vinden we gelukkig wel in tijdschrift *De Hond*, waarin de diverse deelnemers aan de Kampioenschaaptentoonstelling in Arnhem worden opgesomd.

FRANSE BULLDOGGEN EN HUN FOKKERS

in Arnhem, 1938

Jux von Königswinter – reu

(S. Frencken-Broekers)

Babike van Hulkesteijn – teef

(E. Frowein-Gratema)

Bluette van Hulkesteijn – teef

Quasi Queu van Hulkesteijn – teef

Petite Poule van Hulkesteijn – teef

WAT ZIEN WE?

Een Franse Bulldog reu op een tafeltje. Hij kijkt attent naar de fotograaf en het lijkt erop dat hij blaft of hijgt, want zijn tong staat wat bewogen op de foto.

Op de achtergrond zien we zijn rasgenoten, die nog in de ring staan. De afgebeelde hond is de enige Franse Bulldog reu die op deze tentoonstelling is ingeschreven; de vier andere zijn teefjes.

De 'feestversiering' om zijn hals verdient enige toelichting. Door de jaren heen zijn Franse Bulldogs bij uitstek geschikte hondjes om in een 'fancy dress' te steken. Hun clowneske uiterlijk helpt het effect versterken.

Veel oude foto's en prenten uit de afgelopen tweehonderd jaar tonen dat een 'badger collar' – een halsband van dassenhaar – om de hals van een Franse Bulldog heel gewoon is. Net zoals op deze foto, krijg je het effect van een soort halo.

Is het een statussymbool of een fashion statement?

Het is in ieder geval een oud accessoire voor de hond. Of de halsband op de foto van dassenhaar is gemaakt, betwijfel ik. Zo te zien is het ander materiaal.

De man die de hond hier vasthoudt – keurig in het pak – staat maar voor de helft op de foto. Helaas weten we zijn naam niet.

Mevrouw E. de Witt-Krantz met, van links naar rechts: Elf, Alice en Edle von Königswinter, Bajaz vom Weraeck (vader), Don en Eva von Königswinter. (Uit: Kynologisch Jaarboek van 'De Hond', 1929).

WIE ZIEN WE?

Wat we wel weten is de naam van het Bulldogje: *Jux von Königswinter*, gefokt door mevrouw Emma de Witt-Krantz. Het wordt eentonig in deze serie, want wéér hebben we een hond te pakken uit een bekende kennel, die vanaf de jaren twintig tot en met de jaren vijftig van de vorige eeuw een toonaangevende rol speelt in de Franse Bullenfokkerij. Jux heeft vandaag het kampioenschap gewonnen; bij de teven gaat dat naar *Babike van Hulkesteijn* (in het verslag gespeld als *Babiche van Hulkestein*), eigendom van een andere bekende fokster in die jaren, mevrouw E. Frowein-Gratema.

Jux is geboren op 3 december 1936 in een nest van vier reuen en één teef. Zijn ouders zijn *Kamp. Bibi's Grock* en *Gitana von Königswinter* en zijn eigenaar mevrouw S. Frencken-Broekers uit Den Haag.

De nestbroers Juan en José blijven in eerste instantie bij de fokster. In het NHSB wordt als kleur bij Jux 'Schecke' vermeld, hetgeen zowel gevlekt als bont betekent.

DE FOKSTER

Wie denkt dat de kennelnaam *von Königswinter* iets te maken heeft met de Duitse stad aan de Rijn, heeft het goed geraden. In het boek *De Fransoos in Nederland*, geschreven door Bas Bosch, lezen we dat Jux' fokster, Emma de Witt-Krantz, van de eigenaresse van het hotel in Königswinter waar ze logeert, twee Franse Bulldoggen mee naar huis krijgt. Dit omdat er voor hen in Duitsland gebrek aan voedsel gaat komen. What's in a name?

Op 18 juni 1926 wordt het eerste nest Franse Bulldoggen met als kennelnaam *von Königswinter* door mevrouw De Witt-Krantz gefokt. De vaderhond is *Kastor von der Goetzen-*

burg, afkomstig uit Duitsland, en de moederhond heet *Pedra*. Wat begint met twee gekregen hondjes, groeit uit tot een fokkerij die dominant is in de tijd voorafgaand aan de Tweede Wereldoorlog en in de jaren na de oorlog. Eigenlijk wordt de fokkerij in Jux' tijd gedomineerd door twee dames; de andere is mevrouw A. Bontekoe-Hielkema, die onder de kennelnaam *Bibi's* in 1925 haar eerste nest fokt. Mevrouw De Witt-Krantz doet veel aan promotie: in 1926 adverteert zij in het stamboek met de Duitse import teef *Nora von der Goetzenburg*. Ook plaatst ze, onder andere in 1926 en 1929, paginagrote advertenties in het Kynologisch Jaarboek van *De Hond*. Voor liefhebbers van dit ras waardevolle, historische documenten en dankzij die advertenties weten we dat mevrouw De Witt in 1926 in de Frans Halsstraat 15 in Utrecht woont en in 1929 in 'Huize Griffenstein' in De Bilt.

RASGROEP

Wordt in 1926 het A-nest von Königswinter geboren, in 1945 is het O-nest aan de beurt, met als bekende reu *Oké von Königswinter*. In bijna 20 jaar zijn er dus 15 nesten gefokt. Mevrouw De Witt importeert regelmatig Bulletjes en zoals dat gaat, vooral met importreuen, maken haar collega-fokkers daar een dankbaar gebruik van. Het belang van de *von Königswinter* kennel ligt niet alleen in de uitstekende showresultaten, maar ook in de bijdragen die de importen aan het ras leveren. In de Tweede Wereldoorlog wordt er nagenoeg niet gefokt, maar daarna is mevrouw De Witt weer actief en een fokproduct uit haar kennel, *Rosita von Königswinter*, is de eerste Franse Bulldog die in

Nederland de rasgroep wint, op de Winner 1954. Circa dertig jaar heeft deze fokster zich beziggehouden met fokken, importeren en tentoonstellen, maar ook met het schrijven over haar ras.

DE FRANSE BULLDOG

Het is niet moeilijk naar de herkomst van de Franse Bulldog te raden. De geschiedenis van dit ras is nog jong en begint in het midden van de 19de eeuw. Als rond 1835 in Engeland het houden van gevechten tussen een Bulldog en stier wordt verboden, raakt eerstgenoemde niet alleen werkloos, maar verandert ook van uiterlijk. In plaats van een zware vechthond gaat men een lichter en kleiner formaat Bulldog fokken. Geschikt als huishond en beduidend goedkoper in onderhoud; de Toy Bulldog is geboren.

Er bestaan diverse lezingen over hoe die Toy Bulldogs in Frankrijk zijn terechtgekomen.

De ene is dat handwerkslieden uit de industriesteden, zoals Manchester, Birmingham en Nottingham, bij een vanwege de crisis gedwongen emigratie, hun hondjes meenemen naar Frankrijk.

De andere lezing zegt dat Franse hondenliefhebbers rond 1868 een aantal Toy Bulldogs kopen en deze meenemen naar Parijs. Hoe dan ook, de gegoede Parijse burgerij valt voor deze komische dwerghond en het verhaal wil dat James Hinks uit Birmingham – de schepper van de Bull Terrier – de aanvragen uit Frankrijk nauwelijks aan kan.

Ook over de vraag welke andere rassen hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van de Franse Bulldog, zijn de lezingen niet eenduidig. Franse slagershonden van het doggentype, de Mopshond en de Belgische Griffon worden genoemd.

‘HOOG EN HALFHOOG’

In Frankrijk groeit de ‘petit bulldogue Anglais’ met de tulpenoortjes uit tot favorieten van, zoals auteur W. van der Werff in *Doggen* schrijft, *de dames der hooge en halfhooge wereld*. Al in die jaren, eind 19e eeuw, wordt ook de basis gelegd voor het feit dat de Franse Bulldog de lieveling wordt van royalty, aristocratie en kunstenaars. Prins Felix Yusupov, één van de moorde-

naars van Raspoetin, de Russische prinsessen Tatjana en Anastasia, koning Edward VII van Engeland, Joséphine Baker, allemaal grote liefhebbers van de Franse Bulldog. Echter, ook in de Parijse bordelen is het hondje met het excentrieke uiterlijk graag gezien.

In 1880 wordt in Frankrijk de eerste rasvereniging opgericht en in 1898 volgt de erkenning door de Franse Kennel Club.

Prins Felix Yusupov (1886-1967), telg uit een extreem rijke Russische familie, echtgenoot van een nicht van de Russische tsaar en één van de moordenaars van Raspoetin, is een liefhebber van de Franse Bulldog. Valentin Serov, een Russisch kunstenaar, maakt dit schilderij van Yusupov met zijn hond.

De Franse Bulldog verschijnt op tentoonstellingen en vindt ook buiten Frankrijk liefhebbers, bijvoorbeeld in Duitsland en Oostenrijk. En, heel bijzonder, de Franse Bulldog wordt heel populair in Engeland en ook daar wordt een rasvereniging opgericht.

IN NEDERLAND

De in 1907 opgerichte Hollandse Bulldoggen Club behartigt aanvankelijk de belangen van de Engelse Bulldog en Toy Bulldog. Nu is de HBC de rasvereniging voor de Franse Bulldoggen. Volgens kynologische auteurs verschijnt de eerste Franse Bulldog, *Négresse* genaamd en eigendom van A. Outshoorn uit Antwerpen, op een tentoonstelling in Rotterdam en dit hondje is ook degene die als eerste Franse Bulldog in het Nederlandse stamboek wordt ingeschreven (1908). Ook het eerste nestje wordt in 1908 geboren. Vermeldenswaard is dat enkele jaren later zes uit

Engeland (!) geïmporteerde honden in het stamboek worden vermeld; ook uit België worden Franse Bullen geïmporteerd.

En dan komen we in de Nederlandse geschiedenis terecht bij de kennelnamen 'Bibi's', 'von Königswinter' en 'van Hulkesteijn', waarmee we in dit artikel kennis hebben gemaakt.

TOONAANGEVEND

Na de Tweede Wereldoorlog kent het ras een zekere bloei en zijn het onder andere de kennels 'Trajectum's', 'van de Goffert', 'van Woudlust', 'van de Bergsteen', 'Di Neal', 'van de Molenstal', 'van Zuylenstede', 'de l'État du Jeu de Boule', 'El Fuerte', 'van 't Zelants Koven' en 'Du Sourire Doux' die hun Bulletjes met succes in de showring laten zien.

Het is slechts een greep uit de vele kennelnamen; mijn ruimte is te beperkt om ze allemaal te noemen. We maken tot slot nog een uitstapje naar Duitsland, naar de wereldwijd bekende kennels 'von Ratibor

und Corvey' en 'von der Grimmelsburg'. Niet alleen vanwege hun immense successen, maar vooral omdat beide kennels aan de wieg staan van de uit 1972 daterende kennel 'de la Parure' van het echtpaar Van Raamsdonk, nu woonachtig in Poppel (België). Zij zijn zonder twijfel dé toonaangevende fokkers van Franse Bulldoggen. Hun website is een echte aanrader: www.delaparure.com

KLEIN FORMAAT MOLOSSER

Tot slot: de Franse Bulldog is een *Bulldog*, een lid van de grote Bulldoggenfamilie, waarin we onder andere ook de Bullmastiff, de Engelse Bulldog en de Bordeaux Dog aantreffen. De Franse Bulldog wordt in de standaard omschreven als *Typisch een klein formaat molosser* en dat is een trefzekere omschrijving. Het temperament laat zich karakteriseren als speels, vrolijk, extravert en clownesk. Men zou daarom verwachten dat de Franse Bulldog in rasgroep 2 thuishoort, die van de Molossers c.q. Dogachtigen. Dat was ook zo, maar als de Raad van Beheer in 2001 besluit om de F.C.I. groepsindeling te gaan volgen, verhuist de Franse Bulldog naar rasgroep 9, die van de Gezelschapshonden. Op zijn verre voorvader, de Engelse Bulldog, lijkt de Franse nog wel; de verschillen zitten onder andere in het formaat, het gewicht en de stand en de vorm van de oren. ■

De Franse Bulldog komt in vele kleuren voor en daarbinnen onder andere effen, gestroomd en bont. Voor alle kleuren zie: www.hbc-fransebulldog.nl/het-ras/erkende-kleuren.html (Foto: Jacquell Arman).

INFORMATIE

Voor meer informatie over de Franse Bulldog: **Hollandse Bulldoggen Club**, *secre.*: mevr. Meike Heijmans, Beemdstraat 10, 5384 LB Heesch, tel.: 0412-455243. *Website:* www.hbc-fransebulldog.nl